

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

Granskningsrapport 2017:5

Huddinge kommun

KPMG AB

2017-10-23

Antal sidor 14

Huddinge kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

KPMG AB

2017-10-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Finansiella mål	1
1.2	Mål för verksamheten	1
1.3	Övriga iakttagelser och rekommendationer	2
1.4	Syfte och revisionsfråga	3
1.5	Avgränsning	4
1.6	Revisionskriterier	4
1.7	Ansvarig nämnd	4
1.8	Projektorganisation/granskningsansvariga	5
1.9	Metod	5
2	Resultat av granskningen	5
2.1	Anvisningar och styrdokument	5
2.2	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	6
2.2.1	Bakgrund	6
2.2.2	Finansiella mål	6
2.2.3	Verksamhetsmål	6
3	Delårsrapporten i övrigt	7
3.1	Innehåll	7
3.2	Balanskravet	8
3.3	Resultaträkning	9
3.4	Balansräkning	11
3.5	Investeringar	12
3.6	Sammanställd redovisning	12

Huddinge kommun
Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31
KPMG AB
2017-10-23

1 Sammanfattning

Vi har av Huddinge kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2017-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL¹ bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

1.1 Finansiella mål

Kommunen har fastställt två finansiella mål. Ett rörande budgethållning och ett avseende långsiktig balans. Målen har tidigare år uppnåtts med god marginal men försämrades under 2015 och 2016.

Baserat på det redovisade utfallet per 31 augusti och kommunens prognos för helåret 2017 bedömer vi att kommunen kommer uppfylla de finansiella målen 2017 (avsnitt 3.2.2).

1.2 Mål för verksamheten

I delårsrapporten per 2017-08-31 kommenteras samtliga mål men det framgår inte vilka tal som ska nås för respektive mått. Däremot anges inom alla områden att arbetet löper enligt plan, löper i stort enligt plan eller löper enligt plan med vissa avvikelser. Utifrån den redogörelse som har lämnats i delårsrapporten har vi inte noterat något som motsäger att resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda mål (avsnitt 3.2.3).

¹ Kommunallag (1991:900)

1.3 Övriga iakttagelser och rekommendationer

Ur innehållet vill vi lyfta fram följande:

- Resultatet i delårsrapporten visar ett överskott med 191,4 mnr. Exklusive exploateringsverksamhet är resultatet 159,9 mnr (avsnitt 4.3).
- Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 7,3 % jämfört med samma period i fjol medan verksamhetens nettokostnader har ökat med 3,1 % (avsnitt 4.3).
- Årets prognostiserade resultat, exklusive markexploatering, visar ett överskott på 117,4 mnr mot budgeterade 112,2 mnr.
- Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ger enligt prognosen ett överskott på 17,7 mnr medan bedrivna verksamheter exklusive markexploatering ger ett underskott på 37,6 mnr (avsnitt 4.3).
- Markexploatering uppgår vid delåret till 31,5 mnr, vilket är ett underskott på 55,2 i jämförelse med budget men i nivå med föregående år. Helårsprognosen uppgår till 140 mnr och överstiger därmed budget med 10 mnr (avsnitt 4.3).
- På nämndnivå redovisar Gymnasienämnden ett överskott med 13,3 mnr liksom kommunstyrelsen med 26,1 mnr. Socialnämnden redovisar däremot ett underskott med 35,1 mnr (avsnitt 4.3).
- Likviditeten och soliditeten har förbättrats jämfört med motsvarande tidpunkt förra året (avsnitt 4.4).
- För investeringar uppges förskjutningar i tiden som orsak till att prognosen för helåret uppgår till 433,3 mnr mot budgeterade 650,4 mnr (avsnitt 4.5).
- Balanskravet uppnås i delåret och beräknas även uppnås för helåret (avsnitt 4.2).
- Av kommunstyrelsens delårsrapport framgår att den samlade bedömningen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning i hög utsträckning kommer att uppfyllas för året. Även det ekonomiska målet för god ekonomisk hushållning bedöms klaras för året. Vi delar den bedömningen.

Huddinge kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

KPMG AB

2017-10-23

Baserat på vår översiktliga granskning gör vi följande bedömningar:

- Det har inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Detta gäller såväl kommunens redovisning som den sammanställda redovisningen.

Väsentliga resultatpåverkande poster som skatteintäkter och statsbidrag och pensionskostnader har periodiserats i enlighet med god redovisningssed.

Vi har av Huddinge kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2017-08-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

1.4 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Syftet med granskningen är även att bedöma om kommunens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting.

1.5 Avgränsning

Granskningen omfattar delårsrapporten 2017-08-31

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av God revisionsred i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL² och Skyrev³.

Granskningen av räkenskaperna är översiktlig och avser endast underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i delårsrapporten.

I vår granskning ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

1.6 Revisionskriterier

Vi har bedömt om delårsrapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag, KRL.
- God redovisningsred, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.
- Interna regelverk och instruktioner.
- Fullmäktigebeslut.

Vi har även bedömt om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

1.7 Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen.

² Sveriges Kommuner och Landsting

³ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Huddinge kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

KPMG AB

2017-10-23

1.8 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har genomförts under ledning av Susann Eriksson, auktoriserad revisor. Rapporten är saklighetsgranskad av redovisningschef och budget- och controllerchef.

1.9 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive delårsrapporten.
- Intervjuer med berörda tjänstemän.
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.
- Stickprovvis avstämning och verifiering av väsentliga balansposter mot specifikationer med tillhörande underlag i den omfattning som krävs för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.
- Översiktlig analys av resultaträkningen.

2 Resultat av granskningen

2.1 Anvisningar och styrdokument

I den kommunala redovisningslagen, KRL, framgår att kommunerna ska upprätta minst en delårsrapport som ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, d v s högst åtta månader. Det är även den rapport som faller inom ramen för denna period som ska behandlas av fullmäktige och som revisorerna ska göra en bedömning av.

I Huddinge kommun omfattar den delårsrapport som enligt lag ska behandlas av fullmäktige perioden 1 januari – 31 augusti. Revisorerna ska uttala sig om hur resultatet i den delårsrapporten förhåller sig till av fullmäktige fastställda mål.

Därutöver upprättas även en delårsrapport över perioden 1 januari – 31 mars.

Kommentar

Kommunen uppfyller därmed lagens krav på minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

2.2 Bedömning utifrån fullmäktiges mål

2.2.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

2.2.2 Finansiella mål

Huddinge kommun har två finansiella mål för 2017. Det ena är budgethållning och det andra målet är satt med inriktning mot långsiktig hållbar ekonomisk utveckling.

För att få ett långsiktigt hållbart resultat, som bidrar till att hålla tillbaka lånefinansieringen, har kommunen satt ett mål om ett årligt överskott på lägst 2 procent av skatt och utjämning, exklusive exploateringsvinster. Per delårsbokslutet 2017-08-31 utgör årets resultat, exklusive exploatering, 4 % av skatteintäkter och utjämning. Budget och helårsprognosen beräknas nå målet på 2 %.

I delårsrapporten redovisar kommunen per 2017-08-31 ett resultat, exklusive markexploatering, på 159,9 mnkr vilket överstiger budget med 78,6 mnkr. Prognosen på helåret visar ett överskott gentemot budget med 5,2 mnkr.

Kommentar

I och med detta beräknas de finansiella målen uppfyllas 2017. I vår granskning har ingenting framkommit som motsäger den bedömningen.

2.2.3 Verksamhetsmål

Delårsrapporten innehåller en textmässig beskrivning samt statur av verksamhetsmålen. Fem övergripande mål har fastställts för 2017:

- *Bra att leva och bo (10 delmål)*
- *Utbildning med hög kvalitet (4 delmål)*
- *Fler i jobb (3 mål)*
- *God omsorg för individen (2 mål)*
- *Ekosystem i balans (4 mål)*

Huddinge kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

KPMG AB

2017-10-23

För att nå dessa fem mål har tre strategiska mål formulerats:

- *Attraktiv arbetsgivare (3 mål)*
- *Sund ekonomi (2 mål)*
- *Systematisk kvalitetsutveckling (3 mål)*

Inget av dessa mål är objektivt mätbart i delårsbokslutet. I källförteckning till delårsrapporten redovisas de mått som används för att bedöma huruvida respektive mål uppnås. Vi kommer fram till 79 mått i denna sammanställning varav fyra avser ekonomi. Av delårsrapporten kommenteras samtliga mål men det framgår inte vilka tal som ska nås för respektive mått. Däremot anges inom alla områden att arbetet löper enligt plan, löper i stort enligt plan eller löper enligt plan med vissa avvikelser.

Kommentar

Utifrån den redogörelse som har lämnats i delårsrapporten har vi inte noterat något som motsäger att resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda målen.

Vi rekommenderar en sammanställning där det på ett överskådligt sätt går att utläsa i delårsrapporten hur kommunen ligger till i förhållande till sina mål.

3 Delårsrapporten i övrigt

3.1 Innehåll

Enligt KRL 9:2 ska delårsrapporten innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående års utgång. Uppgift ska lämnas om:

- sådana förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning
- sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen som har inträffat under rapportperioden eller efter dennes slut.

RKR:s rekommendation 22 gäller från räkenskapsåret 2014. Syftet med rekommendationen är att ange minimikraven för innehållet i en delårsrapport och principerna för bedömning av vilka poster som ska tas med i delårsrapporten, och hur dessa ska värderas.

Huddinge kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

KPMG AB

2017-10-23

Kommentar

I delårsrapporten tillämpas oförändrade redovisningsprinciper jämfört med delårs- och årsbokslut 2016.

Väsentliga resultatpåverkande poster, såsom skatteintäkter och statsbidrag, pensionsskuld, har periodiserats i delårsbokslutet.

Vår översiktliga granskning har inte visat några väsentliga felperiodiseringar.

Vi bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen i stort sett ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Sammantaget bedömer vi att delårsrapporten följer RKR:s rekommendation 22.

3.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommuner göra en avstämning av balanskravet, vilket innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av det lagstadgade balanskravet ska nedskrivningar beaktas enligt försiktighetsprincipen, medan realisationsvinster ska räknas bort.

Ett balanskravsunderskott ska regleras senast tre år efter att det har konstaterats i årsredovisningen. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur en reglering ska ske. För att inte tid går förlorad bör åtgärder sättas in så fort som möjligt. Enligt prop 2003/04:105 bör det åtminstone översiktligt i delårsrapporten framgå vilka åtgärder som krävs för att uppnå balanskravet.

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna då detta på lång sikt skulle urholka ekonomin.

Kommentar

Kommunen har inget underskott gentemot balanskravet sedan tidigare år som ska återställas. I delårsrapporten redovisas ett överskott på 191,4 mnkr i förhållande till balanskravet. Prognosen pekar mot ett överskott på 257,4 mnkr. Vår bedömning är att kommunen klarar balanskravet vid delåret och att det även bedöms uppfyllas på helåret.

3.3 Resultaträkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2017-2016:

Belopp i mnkr	Utfall 2017-08-31	Budget 2017 helår	Prognos 2017 helår	Utfall 2016-08-31	Utfall 2016-12-31	Utfall 2013- 12-31
Verksamhetens nettokostnader	-3 671,5	-5 519,8	-5 532,2	-3 561,1	-5 364,9	
Förändring i %, jmf med utfall föregående år	3,1		3,1	8,4		
Skatteintäkter och statsbidrag	3 809,9	5 701,7	5 719,4	3 549,8	5 382,5	
Förändring i %, jmf med föregående år	7,3		8,8	4,1		
Finansnetto	53,0	60,3	70,2	39,3	108,3	
Årets resultat	191,4	242,2	257,4	28,0	125,8	0,0
Årets resultat exkl markexploatering	159,9	112,2	117,4	-3,6	55,3	2 392,8
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag %	95,0	95,8	95,5	99,2	97,7	#DIV/0!
Resultatmål utifrån skatteintäkter och statsbidrag (mål 2 %)	76,2	114,0	114,4	71,0	107,6	0,0

Kommentarer

Jämfört med motsvarande period 2016 är resultatet 163,4 mnkr bättre, vilket till stor del förklaras av ökade skatteintäkter med 169 mnkr enligt prognos. Vidare så har kommunen erhållit ökade inkomst- och kostnadsutjämningsbidrag med 80 mnkr. Taxor och avgifter samt hyresintäkter har ökat med 28 mnkr, vilket förklaras av ökade hyresintäkter avseende bosättning för nyanlända samt fler inskrivna barn i skolan. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 110,4 mnkr, vilket främst förklaras av ökade lönekostnader med 106 mnkr.

Finansnettot beräknas bli ett överskott mot budget med 9,9 mnkr.

Styrelse och nämnder prognostiserar ett underskott mot budget med 37,6 mnkr.

Exploateringsverksamheten uppgår till 31,5 mnkr, vilket ligger i nivå med samma period i fjol. I prognosen beräknas exploateringsverksamheten uppgå till 140 mnkr, vilket överstiger budget med 10 mnkr.

Utfall för perioden och helårsprognos på nämndnivå (mnr):

Driftsredovisning per nämnd (mnr)	Utfall 2017-08-31	Ack budget 2017-08	Avvikelse mot budget	Utfall 2016-08-31	Avvikelse mot fg år	Budget helår 2017	Prognos helår 2017	Avvik prog budget 2017
Kommunstyrelsen	-300,8	-326,9	26,1	-297,4	-3,4	-509,2	-497,4	11,8
Förskolenämnden	-552,4	-552,9	0,5	-547,1	-5,3	-816,8	-833,4	-16,6
Grundskolenämnden	-1 094,3	-1 095,7	1,4	-1 037,4	-56,9	-1 640,1	-1 646,4	-6,3
Gymnasienämnden	-354,0	-367,3	13,3	-338,3	-15,7	-549,3	-539,2	10,1
Socialnämnd	-681,3	-646,2	-35,1	-667,2	-14,1	-978,2	-1 027,0	-48,8
Äldreomsorgsnämnd	-461,0	-470,9	9,9	-465,4	4,4	-701,9	-690,1	11,8
Kultur- och Fritidsnämnd	-133,1	-134,1	1,0	-129,2	-3,9	-203,2	-206,1	-2,9
Natur- och byggnadsnämnd	-95,7	-100,6	4,9	-87,8	-7,9	-152,9	-153,4	-0,5
Tillsynsnämnd	-2,0	-5,1	3,1	-3,3	1,3	-7,6	-3,8	3,8
Revision	-1,5	-2,2	0,7	-1,5	0,0	-3,3	-3,3	0,0
Summa	-3 676,1	-3 701,9	25,8	-3 574,6	-101,5	-5 562,5	-5 600,1	-37,6

Styrelse och nämnder redovisar ett sammantaget positivt resultat på 25,8 mnr i förhållande till budget. I prognosen för helåret väntas styrelse och nämnder redovisa ett sammantaget underskott på 37,6 mnr i förhållande till budget. Tredje tertialet kommer härmed ge ett underskott på 63,3 mnr.

Socialnämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget på 48,8 mnr. I detta ingår ökade nettokostnader för mottagande av ensamkommande barn och bosättning av vuxna nyanlända med 30 mnr, funktionshinder 22,6 mnr som följd av ökade volymer och att verksamheter i egen regi inte har ekonomi i balans samt ökade kostnader för institutions- och öppenvårdsplaceringar 32,6 mnr. Ekonomiskt bistånd prognostiserar däremot ett överskott på 26,8 mnr. I likhet med i fjol så konstateras det i delårsrapporten att socialnämnden har stora obalanser att åtgärda.

3.4 Balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse.

<i>Belopp i mnkr</i>	Kommunen		Koncernen	
	2017-08-31	2016-12-31	2017-08-31	2016-12-31
Balansomslutning	11 960,2	11 907,3	14 903,6	14 972,6
Redovisat eget kapital	4 588,4	4 397,0	5 384,5	5 011,2
Eget kapital inkl. ansvarförpliktelse	2 862,0	2 648,3	3 658,1	3 262,5
<i>Redovisad soliditet</i>	<i>38%</i>	<i>37%</i>	<i>36%</i>	<i>33%</i>
<i>Soliditet med hänsyn till ansvarförpliktelse</i>	<i>24%</i>	<i>22%</i>	<i>25%</i>	<i>22%</i>
Omsättningstillgångar	831,5	883,6	1 082,2	1 238,4
Avsättningar	623,3	582,1	1 240,3	1 192,1
Långfristiga skulder	3 980,6	3 802,7	5 153,4	5 096,0
Kortfristiga skulder	2 767,9	3 125,5	3 125,4	3 673,3
<i>Balanslikviditet</i>	<i>30%</i>	<i>28%</i>	<i>35%</i>	<i>34%</i>

I likhet med i fjol så periodiseras inte semesterlöneskulden korrekt i delårsbokslutet. Vi anser att resultat- och balansräkningen ska visa de resurser som förbrukats under perioden respektive den faktiska skuld som finns den sista dagen i den aktuella perioden, dvs per 31 augusti. Av det följer att semesterlöneskuldens hela förändring jämfört med 2016-12-31 ska beaktas i delårsrapporten. För att få en meningsfull avstämning mot budget måste lönekostnaderna periodiseras på samma sätt i budgeten som i utfallet.

Likviditetstalet är mycket lågt. I de flesta sammanhang brukar man utgå ifrån att omsättningstillgångarna bör vara minst lika stora som de kortfristiga skulderna, dvs likviditetstalet bör vara minst 1,0 (eller 100 procent). I Huddinge kommun finns det en uttalad strategi om att kommunen ska ha en låg likviditet och internbanken jobbar aktivt för att uppnå detta. I och med internbanken så är det alltid möjligt för kommunen att få tillgång till pengar om det skulle behövas. Den låga likviditeten bedöms därmed inte vara något problem för kommunen.

Inräknat samtliga pensionsåtaganden är soliditetstalet 24 %. Med hänsyn till kommunens expansion och kapitalbehov för finansiering av infrastruktur behövs en stark ekonomisk ställning. Resultatmålet, exklusive exploateringsresultat, har i 2017 års mål och budgets satts till 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, vilket bidrar till en förbättrad soliditet. Kommunens ekonomiska ställning är starkare än den bokförda soliditeten. I det helägda dotterbolaget finns fastigheter vars marknadsvärde enligt årsredovisningen för 2016 översteg det bokförda värdet med ca 7 mdr.

Huddinge kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2017-08-31

KPMG AB

2017-10-23

Stor betydelse för ekonomin i form av likviditet och räntekostnader är hur stor upplåning som kommer att krävas för finansieringen av kommunens fortsatta expansion.

3.5 Investeringar

Budgeterade investeringar för 2017 uppgick till 650,4 mnkr. Per 31 augusti uppgår investeringarna till 128,7 mnkr. Prognosen för helåret 2017 pekar på 433,3 mnkr, knappt 66 % av budgeten. För KS uppges förskjutningar i tiden vara förklaringen till att utfallet blir väsentligt lägre än det budgeterade. I övrigt ges inga förklaringar.

3.6 Sammanställd redovisning

I den sammanställda redovisningen ingår Huga Fastigheter AB, SRV Återvinning AB, och Södertörns Energi AB.

Vi har inte närmare granskat den sammanställda redovisningen.

KPMG, dag som ovan

Susann Eriksson

Auktoriserade revisorer